

BS/132/2011

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
W PAŹDZIERNIKU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Liderem październikowego¹ rankingu zaufania jest Bronisław Komorowski. Od września oceny prezydenta utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. Tak jak przed miesiącem, zaufanie do niego deklaruje prawie trzy czwarte badanych (74% – wzrost o 1 punkt procentowy). Jest to jeden z najlepszych wyników Bronisława Komorowskiego nie tylko od czasu objęcia przez niego urzędu prezydenta, ale także w całej jego dotychczasowej karierze politycznej.

Ostatnie przedwyborcze tygodnie niewiele zmieniły w czołówce rankingu. Tak jak dotychczas, prezydent zdecydowanie dystansuje pod względem rozmiarów społecznego zaufania wszystkich pozostałych przedstawicieli sceny politycznej. Drugie miejsce, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, zajmuje premier Donald Tusk (55% deklaracji zaufania). Zaufaniem nieco ponad połowy badanych cieszą się jeszcze: wicepremier i szef koalicyjnego PSL Waldemar Pawlak (52%) oraz minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski (51%). Prawie co drugi respondent ma zaufanie do Ryszarda Kalisza (48%), a nieco mniej osób (45%) – do szefa SLD Grzegorza Napieralskiego.

Kolejne miejsca w październikowym rankingu zaufania zajmują minister zdrowia Ewa Kopacz (42%) i obdarzani zaufaniem przez prawie dwie piąte badanych marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna (38%) i Janusz Palikot (36%). Blisko co trzeci respondent ufa dotychczasowemu szefowi MSWiA Jerzemu Millerowi oraz prezesowi PiS Jarosławowi Kaczyńskiemu. Na nieco niższym poziomie kształtuje się zaufanie do pełniącego przez ostatnie cztery lata funkcję ministra finansów Jacka Rostowskiego (28%), kierującego resortem rolnictwa Marka Sawickiego (27%) oraz marszałka Senatu Bogdana Borusewicza (25%). Około jednej piątej badanych ufa: dotychczasowemu szefowi doradców premiera Michałowi Boniemu, Antoniemu Macierewiczowi, szefowi klubu parlamentarnego PSL Stanisławowi Żelichowskiemu, a także minister edukacji Katarzynie Hall. Na dalszych pozycjach lokują się wiceprzewodnicząca SLD Katarzyna Piekarska (15%), szefowa kampanii wyborczej PO Małgorzata Kidawa-Błońska, lider PJN Paweł Kowal (po 14% deklaracji zaufania), rzecznik PiS Adam Hofman (11%), wiceszefowa tej partii Beata Szydło (9%) oraz wicemarszałek Sejmu VI kadencji Ewa Kierzkowska i minister rozwoju regionalnego Ewa Bieńkowska (po 7%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (257) przeprowadzono w dniach 29 września – 5 października 2011 roku na liczącej 1099 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w październiku 2011

	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	X '11	zmiana od IX '11	X '11	zmiana od IX '11		
	w procentach					
B. Komorowski	74	1	12	1	12	0
D. Tusk	55	-1	29	1	14	1
W. Pawlak	52	-2	17	2	23	5
R. Sikorski	51	0	15	0	17	13
R. Kalisz	48	2	21	2	18	10
G. Napieralski	45	-7	22	7	21	8
E. Kopacz	42	1	24	-4	17	14
G. Schetyna	38	1	17	0	21	18
J. Palikot	36	9	36	-7	21	4
J. Miller	31	-6	19	3	24	21
J. Kaczyński	30	-3	54	4	14	0
J. Rostowski	28	2	15	1	16	38
M. Sawicki	27	-1	6	-2	15	47
B. Borusewicz	25	-6	8	-1	19	44
M. Boni	22	-3	10	0	19	45
S. Żelichowski	20	-4	7	1	16	54
A. Macierewicz	20	-4	36	0	20	19
K. Hall	17	-1	18	-1	13	48
K. Piekarska	15	*	7	*	14	60
M. Kidawa-Błońska	14	-2	5	1	11	66
P. Kowal	14	-4	11	2	14	58
A. Hofman	11	-3	20	3	13	53
B. Szydło	9	*	9	*	11	67
E. Kierzkowska	7	-1	2	0	9	80
E. Bieńkowska	7	*	3	*	10	77

* We wrześniu brak pomiaru
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Politycy znajdujący się na ostatnich pozycjach listy zaliczają się jednocześnie do najmniej znanych postaci sceny politycznej. Dotyczy to w szczególności pań – mało znane są Ewa Kierzkowska oraz Ewa Bieńkowska – ich nazwisk nie identyfikuje około czterech piątych badanych (odpowiednio: 80% i 77% deklaracji nieznajomości). Mimo częstej w okresie przedwyborczym obecności w mediach, mało znanymi politykami pozostają także Beata Szydło i Małgorzata Kidawa-Błońska (odpowiednio: 67% i 66% deklaracji nieznajomości). Dużo, bo aż trzy piąte badanych nie rozpoznaje również wiceprzewodniczącej SLD Katarzyny Piekarskiej (60%), która podobnie jak startująca z listy PSL Ewa Kierzkowska nie uzyskała w nowej kadencji mandatu poselskiego. Wśród uwzględnionych w badaniu mężczyzn najslabiej rozpoznawalnym politykiem okazał się Paweł Kowal (58% deklaracji nieznajomości), a w dalszej kolejności Stanisław Żelichowski, wyraźnie pozytywnie odbierany przez identyfikujące go osoby (54% deklaracji nieznajomości) i rzecznik PiS Adam Hofman – znacznie częściej spotykający się z nieufnością niż zaufaniem badanych (53% deklaracji nieznajomości).

Politykiem budzącym najwięcej negatywnych emocji do ostatnich dni kampanii wyborczej pozostał Jarosław Kaczyński. Nieufność do prezesa PiS wyraziło 54% badanych. Pod tym względem dystansuje on wszystkich pozostałych polityków, których nazwiska uwzględniliśmy w badaniu. Zajmujący *ex aequo* drugą lokatę w tym negatywnym rankingu Janusz Palikot oraz Antoni Macierewicz otrzymali po 36% negatywnych ocen. Trzecie miejsce przypadło premierowi Donaldowi Tuskowi (29%).

Dla większości polityków uwzględnionych w sondażu ostatnie przedwyborcze tygodnie nie były zbyt korzystne. Po wrześniowej poprawie, tuż przed wyborami spora część przedstawicieli sceny politycznej odnotowała spadek ocen.

Na ostatniej przedwyborczej prostej bardzo wyraźnie zyskał w opinii badanych Janusz Palikot. W stosunku do poprzedniego pomiaru, realizowanego w połowie września, zaufanie do niego wzrosło aż o 9 punktów, w niewiele mniejszym stopniu zmalała liczba badanych, którzy mu nie ufają (spadek nieufności o 7 punktów procentowych). Januszowi Palikotowi udało się zatem nie tylko przekonać sporą część Polaków do firmowanej własnym nazwiskiem inicjatywy politycznej, ale i w znacznej mierze zmniejszyć niechęć do siebie.

O niewielkiej poprawie notowań można jeszcze mówić w przypadku Ewy Kopacz. Korzystna zmiana w notowaniach szefowej resortu zdrowia wyraża się niezbyt dużym, 4-punktowym spadkiem nieufności.

Porównanie październikowych ocen z rejestrowanymi w połowie września wskazuje na spore rozczarowanie liderem SLD Grzegorzem Napieralskim. Zaufanie do niego zmalało w tym czasie aż o 7 punktów procentowych i w równie dużym stopniu zwiększyła się liczba badanych mających do niego negatywne nastawienie (wzrost nieufności o 7 punktów). W przypadku pozostałych polityków zarejestrowany tuż przed wyborami spadek notowań nie jest już tak znaczący. Relatywnie dużo na zaufaniu społecznym stracili jeszcze szef MSWiA Jerzy Miller oraz marszałek Senatu Bogdan Borusewicz. Zaufanie do tych przedstawicieli rządzącej koalicji zmalało o 6 punktów procentowych. W przypadku Jerzego Millera jednocześnie wzrosła nieco grupa badanych, którzy mu nie ufają (o 3 punkty).

Trochę gorsze od wrześniowych okazały się notowania polityków PiS – prezesa Jarosława Kaczyńskiego (spadek zaufania o 3 punkty i wzrost nieufności o 4 punkty procentowe), silnie zaangażowanego w kampanię wyborczą tej partii, jej rzecznika Adama Hofmana (spadek zaufania o 3 punkty i taki sam wzrost nieufności), a także Antoniego Macierewicza (spadek zaufania o 4 punkty procentowe).

Końcówka kampanii wyborczej nie była korzystna dla szefa PJN Pawła Kowala. Liderowi tej partii nie tylko nie udało się silniej zaistnieć w świadomości wyborców (minimalny spadek rozpoznawalności z 44% w połowie września do 42% obecnie), ale też spotkał się z mniej przychylnym odbiorem wyborczej publiczności (spadek zaufania o 4 punkty i minimalny, 2-punktowy – utrzymany w granicach błędu pomiaru – wzrost nieufności). W stosunku do połowy września stracili też nieco w ocenie badanych – przewodniczący klubu parlamentarnego PSL Stanisław Żelichowski (spadek zaufania o 4 punkty) i całkiem już nieznacznie – szef doradców premiera Michał Boni (spadek zaufania o 3 punkty).

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2010										2011									
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	w procentach																			
E. Bieńkowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	7	
M. Boni	20	24	24	22	22	26	22	22	21	22	23	23	22	24	22	22	21	25	22	
B. Borusewicz	31	29	27	30	28	33	28	29	28	26	25	25	23	25	23	26	25	31	25	
K. Hall	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	16	13	17	-	-	-	18	17	
A. Hofman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	10	-	-	9	14	11	
J. Kaczyński	42	45	47	48	44	34	34	27	30	31	27	28	31	30	29	26	32	33	30	
R. Kalisz	-	-	-	-	45	47	47	49	-	-	-	49	46	-	43	43	44	46	48	
M. Kidawa-Błońska	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	16	14	
E. Kierzkowska	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	7	
B. Komorowski	65	70	65	66	63	66	62	66	67	65	65	69	63	65	64	66	70	73	74	
E. Kopacz	36	47	48	45	42	45	46	48	43	39	40	41	38	40	41	39	39	41	42	
P. Kowal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	18	14	
A. Macierewicz	-	-	-	-	24	23	-	-	-	-	21	-	-	-	-	19	20	24	20	
J. Miller	-	-	37	30	35	33	28	28	29	27	37	34	30	31	28	30	32	37	31	
G. Napieralski	25	36	50	62	58	58	52	55	51	50	51	53	47	47	47	42	44	52	45	
J. Palikot	27	-	-	24	27	28	27	28	27	-	-	-	-	-	-	-	24	27	36	
W. Pawlak	45	47	47	42	44	45	42	44	44	43	41	44	42	44	41	45	49	54	52	
K. Piekarska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	
J. Rostowski	21	21	21	22	18	21	16	18	20	20	20	19	18	20	16	20	25	26	28	
M. Sawicki	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	18	-	-	21	28	27	
G. Schetyna	29	28	30	33	34	37	34	33	33	33	35	37	33	36	32	38	35	37	38	
R. Sikorski	54	53	54	54	52	57	53	52	53	51	47	53	50	51	47	50	46	51	51	
B. Szydło	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	8	-	-	9	
D. Tusk	57	60	61	58	54	58	55	56	54	52	47	49	46	51	47	51	52	56	55	
S. Żelichowski	17	-	-	-	-	-	16	18	22	17	-	23	17	-	-	-	-	24	20	

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2010										2011									
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	w procentach																			
E. Bieńkowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3		
M. Boni	8	10	9	9	12	11	10	10	11	10	13	15	14	12	12	11	11	10	10	
B. Borusewicz	5	7	9	8	9	9	9	7	8	8	10	10	10	9	11	9	7	9	8	
K. Hall	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	14	20	16	-	-	-	19	18	
A. Hofman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	16	-	-	13	17	20	
J. Kaczyński	28	34	34	34	40	47	47	57	53	51	56	55	52	53	52	56	50	50	54	
R. Kalisz	-	-	-	-	18	17	20	16	-	-	-	17	19	-	19	18	20	19	21	
M. Kidawa-Błońska	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4	5	
E. Kierzkowska	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
B. Komorowski	9	13	18	17	21	13	16	14	13	14	15	14	19	16	18	14	11	11	12	
E. Kopacz	28	22	19	25	26	21	22	22	25	27	28	30	29	26	26	26	28	28	24	
P. Kowal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	11	
A. Macierewicz	-	-	-	-	32	36	-	-	-	-	41	-	-	-	-	40	37	36	36	
J. Miller	-	-	15	15	17	15	18	15	17	17	18	18	19	19	19	18	20	16	19	
G. Napieralski	12	13	12	8	11	10	13	12	12	14	14	15	16	17	19	18	17	15	22	
J. Palikot	38	-	-	54	50	48	46	47	46	-	-	-	-	-	-	-	46	43	36	
W. Pawlak	16	23	22	25	23	22	25	22	20	21	25	22	24	23	21	19	16	15	17	
K. Piekarska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	
J. Rostowski	5	7	8	6	11	7	12	11	12	14	15	16	19	18	18	15	15	14	15	
M. Sawicki	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	10	-	-	9	8	6	
G. Schetyna	18	18	19	20	21	18	20	18	21	19	21	20	21	18	22	15	18	17	17	
R. Sikorski	14	16	12	12	16	12	14	14	13	13	16	15	18	14	16	15	17	15	15	
B.Szydło	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	11	-	-	9	
D. Tusk	22	24	24	26	30	27	28	27	26	30	34	33	37	32	35	29	31	28	29	
S. Żelichowski	2	-	-	-	-	-	5	3	4	5	-	6	7	-	-	-	-	6	7	

ŚREDNIE OCEN

W naszych sondażach badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawiane były łączne odsetki respondentów wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznaności. Prezentowane dane odnosiły się do ogółu ankietowanych. Natomiast średnia ocen, obliczana z pominięciem respondentów nieznanymi poszczególnych polityków, jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę i kierunek nastawień do nich tylko wśród osób, które ich rozpoznają.

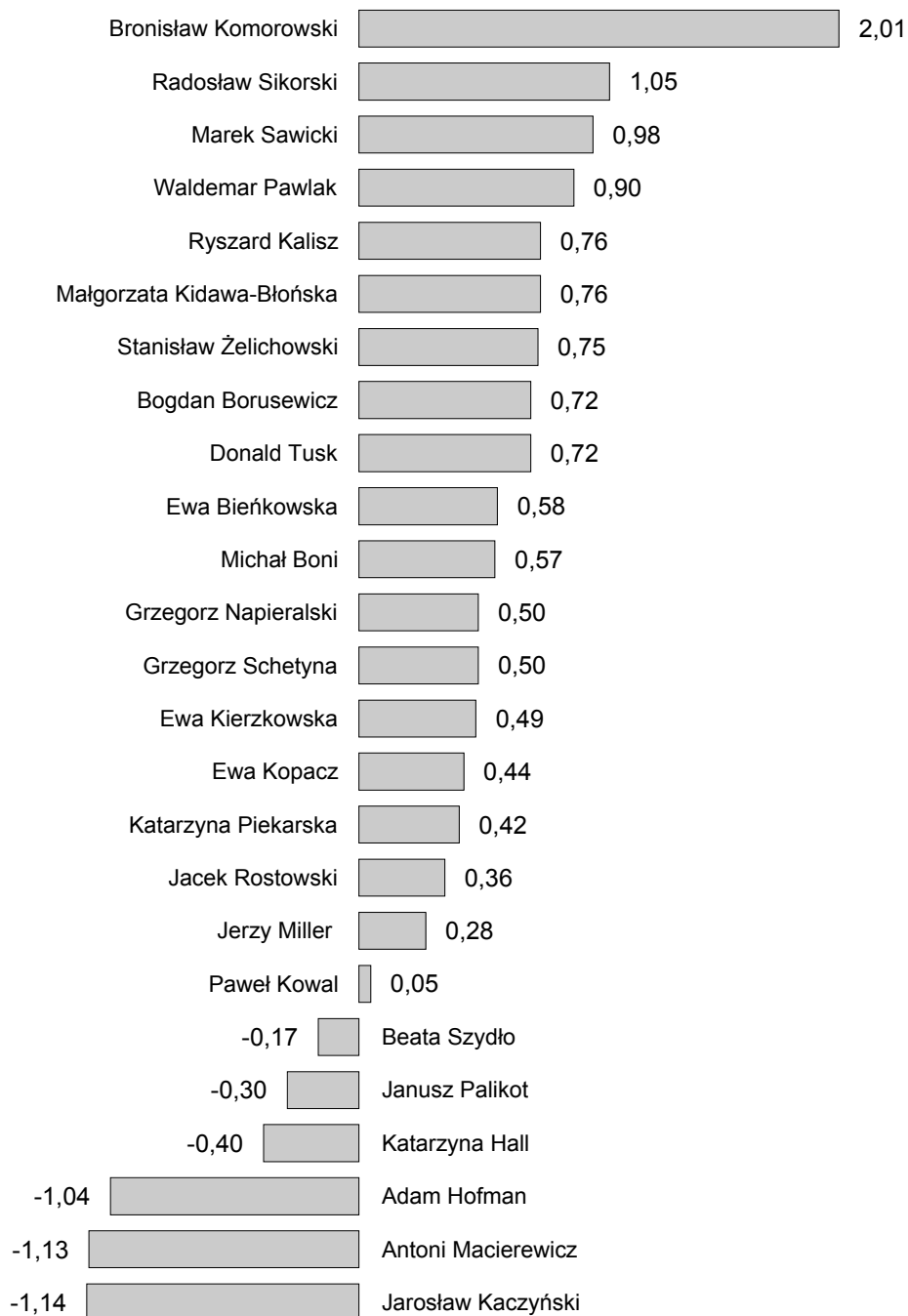
Najbardziej pozytywnie odbieranym politykiem niezmiennie pozostaje prezydent Bronisław Komorowski (2,01), który pod względem korzystnego bilansu ocen jeszcze wyraźniej niż dotychczas dystansuje wszystkich przedstawicieli sceny politycznej, których popularność badaliśmy. Tak jak w poprzednich miesiącach drugie miejsce w tej klasyfikacji zajmuje minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski ze znacznie słabszym od Bronisława Komorowskiego wynikiem (1,05). Na kolejnych pozycjach, ze zbliżoną średnią ocen, lokują się politycy PSL Marek Sawicki (0,98) i znacznie lepiej znany, cieszący się dużo większym zaufaniem, ale też częściej budzący nieufność Waldemar Pawlak (0,90). Wysoką średnią, świadczącą o dużej przewadze korzystnych ocen, mają także: Ryszard Kalisz, Małgorzata Kidawa-Błońska, Stanisław Żelichowski, Bogdan Borusewicz i premier Donald Tusk (średnie ocen w granicach 0,76 – 0,72). Słabiej, niemniej jednak również wyraźnie pozytywnie, wypada bilans ocen Ewy Bieńkowskiej, Michała Boniego, Grzegorza Napieralskiego, Grzegorza Schetyny, Ewy Kierzkowskiej, Ewy Kopacz i Katarzyny Piekarskiej (średnie ocen w granicach 0,58 – 0,42). Bardziej kontrowersyjnie, jednak również pozytywnie odbierani są Jacek Rostowski oraz Jerzy Miller (odpowiednio 0,36 i 0,28). Średnią ocen bliską zera, a więc wskazującą na bardzo zróżnicowany odbiór, mają Paweł Kowal (0,05) oraz Beata Szydło (-0,17).

Mimo zdecydowanej poprawy wizerunku, negatywne nastawienie nadal przeważa w społecznych ocenach Janusza Palikota (-0,30). Bardziej krytycznie niż lider RP postrzegana jest minister edukacji Katarzyna Hall (-0,40). O zdecydowanie negatywnym odbiorze można

mówić w przypadku polityków PiS: Jarosława Kaczyńskiego i Antoniego Macierewicza (odpowiednio -1,14 i -1,13), a także Adama Hofmana (-1,04).

CBOS

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W PAŹDZIERNIKU 2011

Jedynym politykiem, który zyskał w ocenie badanych w najgorętszym okresie kampanii wyborczej jest Janusz Palikot. Duży wzrost wartości średniej ocen wskazuje przy tym na znaczącą poprawę wizerunku tego polityka w ciągu ostatnich przedwyborczych tygodni (różnica średnich ocen +0,63 punktu). Pozostali przedstawiciele sceny politycznej raczej tracili niż zyskiwali w tym czasie w opiniach Polaków.

Stosunkowo najbardziej pogorszyły się notowania Grzegorza Napieralskiego (spadek wartości średniej o 0,42 punktu). Znacząco stracili także wśród rozpoznających ich osób Paweł Kowal (-0,38 punktu), Adam Hofman (-0,36 punktu) oraz Stanisław Żelichowski (-0,34). Odnotowany na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności relatywnie duży spadek notowań Jerzego Millera słabiej zaważył na jego ogólnym bilansie ocen (-0,26). W przypadku pozostałych polityków zmiany w ocenach okazały się zbyt mało znaczące, by w stopniu istotnym statystycznie zaważyć na ich całościowych ocenach.

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	IX 2011	X 2011	Różnica
Janusz Palikot	-0,93	-0,30	0,63
Ewa Kopacz	0,23	0,44	0,21
Marek Sawicki	0,93	0,98	0,05
Ryszard Kalisz	0,79	0,76	-0,03
Katarzyna Hall	-0,36	-0,40	-0,04
Grzegorz Schetyna	0,54	0,50	-0,04
Donald Tusk	0,76	0,72	-0,04
Bronisław Komorowski	2,06	2,01	-0,05
Jacek Rostowski	0,41	0,36	-0,05
Małgorzata Kidawa-Błońska	0,86	0,76	-0,10
Bogdan Borusewicz	0,85	0,72	-0,13
Radosław Sikorski	1,18	1,05	-0,13
Michał Boni	0,73	0,57	-0,16
Antoni Macierewicz	-0,96	-1,13	-0,17
Waldemar Pawlak	1,07	0,90	-0,17
Jarosław Kaczyński	-0,93	-1,14	-0,21
Jerzy Miller	0,54	0,28	-0,26*
Ewa Kierzkowska	0,80	0,49	-0,31
Stanisław Żelichowski	1,09	0,75	-0,34*
Adam Hofman	-0,68	-1,04	-0,36*
Paweł Kowal	0,43	0,05	-0,38*
Grzegorz Napieralski	0,92	0,50	-0,42*

* Różnice średnich ocen istotne statystycznie na poziomie 0,05

W październiku największym zaufaniem cieszy się prezydent Bronisław Komorowski – ufa mu prawie trzy czwarte Polaków. Ponad połowa badanych deklaruje zaufanie do premiera Donalda Tuska, wicepremiera Waldemara Pawlaka oraz ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego. Mniej niż połowa ma zaufanie do Ryszarda Kalisza, a także – nieco rzadziej – do szefa SLD Grzegorza Napieralskiego. Około dwóch piątych respondentów ufa dotychczasowej minister zdrowia Ewie Kopacz i marszałkowi ustępującego Sejmu Grzegorzowi Schetyń, a co trzeci badany – szefowi Ruchu firmowanego własnym nazwiskiem – Januszowi Palikotowi.

Najwięcej negatywnych emocji wśród Polaków budzi prezes PiS Jarosław Kaczyński, któremu nie ufa ponad połowa ankietowanych. Pod tym względem lider PiS dystansuje pozostałych polityków z naszej listy. Nieco ponad jedna trzecia deklaruje brak zaufania do Janusza Palikota oraz Antoniego Macierewicza, a niespełna jedna trzecia do szefa rządu Donalda Tuska.

Wyniki sondażu przeprowadzonego na kilka dni przed głosowaniem dobrze oddają zmiany w poglądach Polaków, które znalazły wyraz w wynikach wyborów. Jedynym politykiem, który w porównaniu z poprzednim pomiarem spektakularnie poprawił swoje notowania, jest Janusz Palikot. Kampania wyborcza ugrupowania, które stworzył, najwyraźniej wpłynęła także na poprawę opinii o nim samym. Pozostali politycy raczej tracili niż zyskiwali na ostatnim etapie kampanii wyborczej. Najwięcej stracił Grzegorz Napieralski, lider partii, o której mówi się, że poniosła wyborczą porażkę. Słabsze niż we wrześniu okazały się notowania Pawła Kowala, lidera PJN – partii, której nie udało się wejść do parlamentu. W ocenie identyfikujący ich osób stracili także stale obecny w mediach Adam Hofman oraz relatywnie rzadko w nich goszczący szef klubu parlamentarnego PSL – Stanisław Żelichowski.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA